

పాఠ్య శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

హైదరాబాద్

వరీక్షల విభాగం, డిప్లెన్స్ ఎడ్యుకేషన్
ఎం. ఏ. ప్రీవియస్ సంస్కృతం వరీక్షలు, 2010

పేపర్-1 : Prose & Poetry

మార్కులు : 100

సమయం : 3 గంటలు

Note: Attempt all Questions. All Questions equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. While answering in Sanskrit, Devanagari script should be used.

- I. प्रतिभागम् एकं श्लोकं स्वीकृत्य व्याख्यात - 2x10=20
Explain any one Sloka taking one from each part.
- a. 1. विश्रान्तः सन्त्रजः वननदीतीरजातानि सिञ्च-
त्रुद्यानानां नवजलकणै र्यूथिकाजालकानि ।
गण्डस्वेदापनयनरूजाक्लान्तकर्णोत्पलानां
छायादानात्क्षणपरिचितः पुष्पलावीमुखानाम् ॥
2. मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चानुकूलो यथा त्वां
वामश्चायं नदति मधुरं चातकस्ते सगन्धः ।
गर्भाधानक्षणपरिचयान्नूनमाबद्धमालाः
सेविष्यन्ते नयनसुभगं खे भवन्तं बलाकाः ।
- b. 1. वसूनि वाञ्छन्न वशी न मन्युना स्वधर्म इत्येव निवृत्तकारणः ।
गुरुपदिष्टेन रिपौ सुतेऽपि वा निहन्ति दण्डेन स धर्मविप्लवम् ॥
2. अथ क्षमामेव निरस्तविक्रमश्चिराय पर्येषि सुखस्य साधनम् ।
विहाय लक्ष्मीपतिलक्ष्म कार्मुकं जटाधरः सञ्जुहुधहि पावकम् ॥
- II. उज्जयिनीनगरवैभवं वर्णयत । 20
Describe the glory of Ujjayini
अथवा or
मेघमन्देशकाव्यस्य वैशिष्ट्यं सोदाहरणं निरूपयत ।
Give an account of the significance of Megha sandesa with suitable illustrations.

■ वनेचर वचनेषु प्रतिपादितां राजनीतिं विशदयत ।

20

Explain the polity established in the words of Vanecara.

अथवा or

द्रौपद्याः सम्भाषणं लिखत ।

Write the dialogue of Draupadi

IV चत्वारि सप्रकरणं व्याख्यात । Annotate any four

4x5 =20

1. भक्तजनानुरोधविधेयानि तु भवन्ति देवतानां मनांसि ।
2. आर्यपुत्र परित्रायस्व परित्रायस्व ।
3. प्रसन्नस्ते भागवानंशुमली।
4. क्रीडायामपि नासहताज्ञाभङ्गम्।
5. भुजलताविज्ञेपैर्मृणालवलयमयमिव रराज जीवलोकः ॥
6. प्रथमं राज्याङ्गं, दुर्लभाः सदभृत्याः ॥

V हर्षजननोत्सवं वर्णयत ।

20

Describe the festive occasion of Harsha's birthday.

अथवा or

बाणस्य रचनानैपुण्यं सोदाहरणं लिखत ।

Write the literary skill of Bana with illustrations.

పాటి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

హైదరాబాద్

వరీక్షల విభాగం, డిప్టెన్స్ ఎడ్యుకేషన్

ఎం. ఏ. ప్రీవియన్ సంస్కృతం పరీక్షలు, 2010

పేపర్-II : Sanskrit Drama

మార్కులు : 100

సమయం : 3 గంటలు

Note: Attempt all Questions. All Questions equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. While answering in Sanskrit, Devanagari script should be used.

- I. प्रतिभागम् एकं श्लोकं स्वीकृत्य व्याख्यात - 2x10=20
 Explain any one Sloka taking from one each part.
- a. 1. नीवाराः शुकगर्भकोटरमुखभ्रष्टास्तरुणामधः
 प्रस्निग्धाः क्वचिदिद्भुदीफलभिदः सूच्यन्त एवोपलाः ।
 विखासोपगमादभिन्नगतयः शब्दं सहन्ते मृगा-
 स्तोयाधारपथाश्च वल्कलशिखा निष्यन्दरेखाङ्कताः ॥
2. यात्येकतो-स्तशिखरं पतिरोषधीना-
 माविष्कृतोऽरुणपुरस्सर एकतोऽर्कः ।
 तेजोद्वयस्य युगपद्व्यसनोदयाभ्याम् -
 लोको नियम्यत इवात्मदशान्तरेषु ॥
- b. 1. उदयति हि शशाङ्गः कामिनी गण्डपाण्डुः
 ग्रहगणपरिवारो राजमार्गप्रदीपः ।
 तिमिरनिकरमध्ये रश्मयो यस्य गौराः
 स्रतजल इव पङ्के क्षीरधाराः पतन्ति ॥
2. एता हसन्ति च रुदन्ति च वित्तहेतो -
 विश्वासयन्ति पुरुषं न तु विश्वसन्ति ।
 तस्मान्नरेण कुलशीलसमन्वितेन
 वेश्याः श्मशानसुमना इव वर्जनीयाः ।

- II. दुष्यन्तस्य चरित्रचित्रणे कालिदासस्य चातुरीं निरूपयत । 20
Evaluate the greatness of Kalidasa in creating the character of Dushyanta.

अथवा or

अभिज्ञान शाकुन्तले कृतं चतुर्थांकस्य वैशिष्यं विशदयत

Describe importance of 4th act of शाकुन्तलम्

- II मृच्छकटिके प्रतिबिम्बितं समाजचित्रणं वर्णयत । 20

Describe the Social conditions as depicted in मृच्छकटिकम्

अथवा or

वसन्तसेनायाः चरित्रचित्रणं लिखत ।

Describe the character of वसन्तसेना

- IV चत्वारि सप्रकरणं व्याख्यात । Annotate any four 4x5 =20

1. हृदये गृह्यते नारी यदियं नास्ति गम्यताम्।
2. योऽपि स्वाभाविकदोषो न शक्यो वारयितुम् ।
3. अपण्डितास्ते पुरुषा मता मे ये स्त्रीषु च श्रीषु च विश्वसन्ति ।
4. दूरीकृताः खलु गुणैरुद्यानलता वनलताभिः।
5. दुःखानि नूनमतिमात्रसुदुस्सहानि ।
6. भावस्थिराणि जननान्तरसौहृदानि ।

- V a. दशरूपके प्रतिपादितरीत्या नाटकलक्षणानि विवृणुत - 10

Write the characteristics of नाटक based on Dasharupaka

अथवा or

दशरूपके प्रतिपादितरीत्या प्रहसनमधिकृत्य लिखत ।

Explain प्रहसनम् based on Dasharupaka

- b. द्वे अधिकृत्य लिखत । Write short notes on any two. 10

१. धीरोदात्तनायकः २. नायिकाभेदाः ३. सूत्रधारः ४. नान्दी

పాఠ్య శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
హైదరాబాద్

పరీక్షల విభాగం, డిప్లెన్స్ ఎడ్యుకేషన్
ఎం.ఎ. ప్రీవియస్ సంస్కృతం పరీక్షలు, 2010

పేపర్-III : Grammar and Prosody

మార్కులు : 100

సమయం : 3 గంటలు

Note: Attempt all Questions. All Questions equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. While answering in Sanskrit, Devanagari script should be used.

I. पञ्चसूत्राणि व्याख्यात।

5x4=20

Explain any Five Sutras.

१. तपरस्तत्कालस्य २. तस्मादित्युत्तरस्य ३. साधकतमं करणम् ४. कर्मणि द्वितीया
५. गोस्त्रियोरुपसर्जनस्य ६. अव्ययीभावे शरत्प्रभृतिभ्यः । ७. तृतीयतत्कृतार्थेन गुणवचनेन
८. गोरतद्धितलुकि

II. चतुर्णां विभक्तिकार्यं ससूत्रं साधयत ।

4x5=20

Justify the case for any four of the following quoting Sutras.

- १) गां दोग्धि पयः २) अक्षणा काणः ३) विप्राय गां ददाति
४) चोरात् -बिभेति ५) जगतः कर्ताकृष्णः ६) कटेआस्ते

III. चतुर्णां समासकार्यं ससूत्रं लिखत ।

4x5=20

Justify the formation of compounds of any four of the following quoting Sutras.

- १) अधिगोपम् २) आमुक्ति ३) परेगङ्गम्
४) उपजरसम् ५) उपराजम् ६) अक्षपरि

IV. चतुर्णां समासकार्यं ससूत्रं लिखत।

4x5 =20

Justify the formation of compounds of any four of the following quoting Sutras.

- १) कृष्णाश्रितः २) हरित्रातः ३) चोरभयम्

४. पञ्चगवम् ५. नीलोत्पलम् ६. अब्राह्मणः

Va. द्वयोः वृत्तयोः लक्षणोदाहरणे प्रदर्शयत । 2x5=10

Explain with examples any two of the following vrittis

१. उपेन्द्रव्रजा २. वंशस्थम् ३. मालिनी ४. मन्दाक्रान्ता

b. द्वयोः गणविभजनपुरस्सरं वृत्तं तल्लक्षणं च निरूपयत । 2x5=10

Identify the metres in any two of the following with definition.

१. मानातिरूढा तव दुर्निवारा

२. स्त्रीचपलं युधि कातरचित्तम्

३. अहं दूरतस्ते पदाम्भोज युग्मम् ।

४. विकाशः कासारोपवन पवनोपि व्यथयति ।

HowToExam.com

పాఠ్య శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

హైదరాబాద్

పరీక్షల విభాగం, డిప్యూటీ ఎడ్యుకేషన్

ఎం. ఏ. ప్రీవియన్ సంస్కృతం పరీక్షలు, 2010

పేపర్-IV : History of Classical Sanskrit Literature

మార్కులు : 100

సమయం : 3 గంటలు

Note: Attempt all Questions. All Questions equal marks. Answers may be written in Sanskrit or Telugu or English. While answering in Sanskrit, Devanagari script should be used.

I. “ओङ्कार इव वर्णाणां कवीनां प्रथमो मुनिः “ इत्युक्तिदृशा वाल्मीकेः रामायणस्य च प्राशस्यित्यं विशदयत । 20

According to the statement of “ओङ्कार इव वर्णाणां कवीनां प्रथमो मुनिः “ Expalin the importance of Valmiki and Ramayana

अथवा or

कालिदासस्य महाकाव्यानां वैशिष्ट्यं निरूपयत ।

Evaluate the greatness fo Kalidasa and his Mahakavyas

II. संस्कृतगद्यकाव्यपरम्परायाः उत्पत्तिं विकासञ्च वर्णयत । 20

Describe the origin and development of Sanskrit Prose Literature

अथवा or

संस्कृतचम्पूवाङ्मये नलचम्पोः स्थानं तत्परिचयञ्च लिखत ।

Describe the place of नलचम्पू in Sanskrit Champu Literature.

III. संस्कृतरूपकवाङ्मयस्य उद्भवविकासावाश्रित्य निबन्धमेकं लिखत । 20

Write and essay on the origin and development of Sanskrit Rupakas

अथवा or

भासनाटकचक्रस्य परिचयं लिखत ।

Write an essay on introduction of Bhasanatakachakra

IV. संस्कृतकथासाहित्ये पञ्चतन्त्रस्य स्थानं तत्राशस्यञ्च विशदयत । 20

Evaluate the place of Pancatantra in Sanskrit Kathasahitya and the greatness of Panchatantra.

अथवा or

हितोपदेशस्य परिचयं लोकप्रियत्वञ्च वर्णयत ।

Describe the introduction and greatness of Hitopadesha.

V संस्कृतसंदेशकाव्यानां विवरणं लिखत ।

20

Write an essay on Sanskrit Sandesha Kavyas.

अथवा or

नीतिकाव्येषु भर्तृहरेः नीतिशतकस्य प्रामुख्यं विशदयत ।

Describe the importance of Bhartrhari's Nitisataka among Neeti kavyas.

HowToExam.com